

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Előfizetési árak:
1 évre 12 kor., 1/2 évre 6 kor., 1/4 évre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felelős szerkesztő:
BILKEI FERENC.

Megjelenik: kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Szent-István-tér 1.
Egyes számok kaphatók: a dohánytásadékokban.

Májusi eső.

Ott tőnn, ős Budavárában az öreg király előtt politikai légtnárnások és erőtűvészek mutogatják a tudományukat. Nem tagadjuk: érdekes dolog lehet, ki bírja szóval, ésszel, argumentummal, — vagy egyik a másik után le fog törni s diadalmaskodik a nemzettől vadidegen osztrák felfogás . . .

Erről most nem elmélkedünk, hiszen Magyarországon ezekben a napokban minden szem az ég felé tekint, a jóságos Istenhez, a minden jök adományozójához, esdekelve, könyörögve:

— Hatalmas Isten! megbűnhötte már e nép a multat s jövendőt! hozz reá vig esztendőt! Küldj nekünk jó Istenünk egy szép, egy áldásos májust, hogy a sok balszerencse, a sok vizsály után végre lélekezethez juthassunk, s a csüggedés helyett reménységgel nézhessünk jobb sorsunk elé.

Évek óta tart a válság politikai életünkben. Mindig ezt a kérdést feszegetjük: rabok legyünk vagy szabadok? A nemzet osztatlanul érzi nyomorúságos, leláncolt helyzetünket s azt a kényszerűséget, a mely a nehéz helyzettel alkudni készlet. Ebben a vergődésben kimerül minden egészséges fejlődés reménysége. Ugy vagyunk, mint a fa, amelytől a szélvész elkergeti a nap sugarat, telehordja homokkal, hogy ne fejlődhesék.

Másrészt itt a munkáskérdés örökös válsága. Hazátlan bitangok, a kiknek semmi közük nemzetünk multjához, föllázítják egymás ellen a társadalom osztályait. Izgatnak, lázítanak, hogy a két veszekedő között ők legyenek a nyertések, hogy megtelt erszényükre ütve nevéssék ki a földbirtokost, aki az aratójával vitatkozik, az iparost, a gyárost, a ki a munkásaival civódik, mialatt az idő tovaszárnnyal és egyik is, másik is kesereghet a nincsetlenség romjain.

Mindehhez járult, hogy évek óta mostoha időjárás kizozta agyon földjeinket, a melynek sebeit legjobb termések is csak évek során gyógyíthatják be. Mi nem tartozunk a takarékos nemzetek közé nem vagyunk olyanok, mint a németek, a kik kész jövedelmüknek csak kétharmad részét élik fel s az egyharmadot tőkésítik, hasznos jövedelemre befektetik. A magyar elkölti

mindenét a mit egy év áldása a csűrbe hozott. Ezért, ennek az előrelátás nélküli életnek következményeként nyögjük a szerencsétlen esztendőnek súlyos válságait — Isten tudja meddig. Ha az ideai esztendő újra rossz remést eredményez, ha a gazda az ideai esztendőben is gazdasága gyökereitől lesz kénytelen elszívni az élet-erőt, akkor lenyom bennünket az a biztos tudat, hogy gazdáink sorsát lavina sodorja lefelé az ismeretlen mélységek felé. Hiszen elég csak a pénzintézeteket megkérdőznünk: hányan voltak, a kik az elmúlt esztendőben adósságaik kamatait se voltak képesek fizetni, nem hogy a kölcsön törlesztéséhez járulhattak volna. Siró-rívó népséggel teit meg nap-nap után a pénzintézetek előszobája, garmadára gyűlt össze az árverési felszólítások tömege. Kétségbeejtő válság elé került vagyon, család, egyén.

Ennyi baj és szomorúság után mily aggasztó volt lelkünknek mikor a tavasz ismét silányságra nyujtott kilátásokat, mikor áldáshozó eső helyett porfelhők tartak el szemünk elől az eget.

Ezért villant fel lelkünkben a reménység édes öröme, mikor az elmúlt napokban hosszú fárasztó várakozás után megdagadtak az ég felhői és aztán megterhelten ömlesztették lefelé a szomjas tikkadt földre üdítő áldásukat. Kit érdekeltek azokban az órákban a politika, a társadalom anyyi baja. Mindegyikünk az új reménység felé fordította tekintetét, az Istennek, a minden jök adójának orcája felé néztünk, hogy köszönetet rebegjünk nagy jóságáért.

A magyar nép a földje után él. Nekünk kereskedelmünk, iparunk csak akkora van, amellyel a legeslegsükségesebb hiányokat takargathatjuk. A fekete porhanyó magyar föld, az aranykalással ékes rónaság termi, ontja az áldást, amelyből a külföldnek is jut, hogy fényes aranyokban fizessen érettük.

Aggódó lélekkel nézünk a szálló felhők felé, könyörögjük az Isten jóságát, hogy elégelje meg szenvedéseinket és hozzon boldogságot, derüt elborult hazánk egére.

Tanulmány-ut.

(Folytatás és vége.)

Térkép- és szemléltető képtartók is igen alkalmasak. Térképtartók közül az egyik a gördülő függönyhöz hasonló szerkezettel bír, a másiknak, valamint a képtartóknak fő alkotó része egy függélyesen álló henger, melyből minden irányban körben forgatható s ide-oda tolató horgokkal ellátott karsu fémkarok nyulnak ki, amelyek mindegyikére egy-egy kép vagy térkép függeszthető. A tanító mindig azt a képet fordítja a gyermek felé, amelyre éppen szüksége van.

A szomszédos teremben különböző szerkezetű padokat látunk. Vannak olyanok, amelyek a gyermek természetéhez igazíthatók; vannak mások, amelyek egy fedőlap feltöltése vagy a kettős fedőlap szétnyitása által rajzpaddá alakíthatók; vannak lezuhatható és visszatolható fedőlappal bíró padok; ismét olyanok, amelyeknek az ülőlapja emelhető fel; vannak igen celszerűen szerkesztett rajzpadok. De nekem valamennyi közt a müncheni iskolákban általánosan használt, fentebb leirt, oldalra dönthető padok tetszenek legjobban.

A rajzasztallá alakítható pad privát használatban kitűnően bevált, de iskolában célszerűen nem használható, mert az előző padban ülő gyermekeket az egyenes ülésben és a szabad mozgásban akadályozza. Csak úgy lehetne használni, ha rajzóra alatt a padokat szétvethetnék, csakhogy ez rendtelenségre, vizsálykodásra adna okot s padnak sem válnék hasznárai. Igaz, hogy a münchenieknek erre nincs is szükségük, mert külön rajztermek megfelelő rajzasztalokkal vannak felszerelve.

Az egyik teremben érdekes táblázatokat találunk, amelyek München iskoláinak csodálatos fejlődését tüntetik fel. Ezen táblázatokról látjuk, hogy a népiskolai osztályok száma az 1872/3 tanévben még csak 216, az 1907/8 tanévben pedig már 1284 volt. Az utóbbi 35 év alatt tehát 1068-cal szaporodott az elemi iskolai osztályok száma. Évenként átlag 30 osztállyal. A legnagyobb mérvű szaporodás mégis a legutóbbi évekre esik.

Az 1872/3. tanévben 14100 gyermek járt az elemi iskolába (egy-egy osztályra átlag 66 gyermek jutott), az 1907/8. tanévben 60500 gyermek (egy-egy osztályra átlag 46 tanuló esett). Az 1872-ik évben az elemi iskolai oktatás 400.000 márkájába, az 1907. évben 4.800.000 márkájába került a városnak. 1872-ben egy gyermek tanítása átlag 32, 1907-ben 114 márkájába (135 korona) került. Nálunk 25 koronába.

A bajorok a testedzésére és ügyesítésre kiváló gondot fordítanak. Az iskoláknál levő tornatermeken kívül 1890 óta külön játékterek is vannak. Ezeknek: a területe 1890-ben 53.000 m²-t, 1907-ben 194.000 m²-t tett ki. Az 1890 évben a tornajátékokban még csak 6.000 tanuló vett részt, az 1907. évben — a felnőttekkel együtt — 380.000 ember, vagyis München város lakosságának több mint a fele. 1900-ban a tornaoktatás csak 800 márkába került, 1905-ben a személyi kiadás 17400 márkát tett ki, játékszerekre 3.800, a játékterek felállítására és

Sövegjártó János

vászon kereskedése
menyasszonyi kelengyék
olcsó, szabott árak mellett.
Székesfehérvár, Barátok épülete.

Ma lapunk 4 oldal.

00000249

— **Térzene.** A honvédeknek élvezetes nyári szórakoztatása, a térzene, a tegnapi nappal ismét megkezdődött s ezúttal a nyár folyamán minden szerdán megtartatik a Zichy-ligetben. Junius 1-éig minden szerdán d. u. 5 óráig, 6-ig, június elsejétől kezdve 6-tól 7-ig lesz térzene.

— **Mentőink munkája.** Az önk. mentők április hóban 115 esetben működtek. Nevezetesen első segítséget 78 esetben nyújtottak; 27 esetben beteg és hullaszállításban vettek részt, mozgóórségük pedig 10 esetben volt.

— **A kereskedők közlése.** A Kereskedelmi Társulat szombaton délután 4 órakor tartja közgyűlését saját épületének tanácstermében. — Erre a közgyűlésre ez uton is felhívja az elnökség a tisztelt tagokat, hogy annál is inkább szíveskedjenek megjelenni, mert a közgyűlésnek több fontos tárgya is lesz, nehogy még annyi tag se legyen jelen, mint amennyit az alapszabályok kívánnak.

— **Járvány.** Sóskuton a lápfene, Martonvásáron a veszettség lépett föl járványszerűen.

— **Tűzek.** Erd községhez tartozó Szőlősi pusztán nagy tűz volt tegnap. Gerényi László bérlőnek az erdőszélre gyuladt ki, amelynek megemlézése a gyorsan emésztő lángoktól lehetetlen volt. Csak a lakosság önfeláldozó munkájának köszönhető, hogy a tűz át nem terjedt a fenyegetett erdőre is, ebből beláthatatlan kára lett volna a bérlőnek. A kár így is több mint ezer korona, amely azonban biztosítási útján megtérül. A tűz okát a vizsgálat fogja megállapítani.

Kendi János polgárdi gazda udvarán a kukoricaszár gyuladt ki, amelytől tüzet fogott a szomszédos szalmakazal, valamint az istálló is. A biztosítási útján megtérülő kár 700 korona.

— **Abai esemény.** Aba községben Csuti István uradalmi cseléd összetűzött Cizmádia Sándornéval s az asszonyt alaposan helyben hagyta. A megvert asszony fia nem akarták rajtuk száradni a szégyent s számonkérték Csuti Istvántól anyjuk bántalmazását. Csuti erre azzal felelt, felfogta a keze ügyében levő kapát s azzal úgy elverte a méltatlankodó legénykéket, hogy súlyos sebesülés árán szabadultak a csávából. A törvényszék 6 hónapi börtönrre ítélte a verekedő kedvű embert.

— **A mindenes büne.** Gál István, Kuntler József helybeli cizmadiánál a mindenesi tisztet töltötte be. A kevés szolgálati bérért úgy akart kárpótlást szerezni, hogy gazdájától ellopott 6 pár csizmát. A törvényszék 3 hónapi fogházra ítélte.

Elegáns Princesz és Sport gyermek kocsik és gyermek ágyak nagyválasztékban állandóan raktáron Márkus Simon Fia cégnél Jokai-utca 16.

— **Eltűnt ember.** Dörömbözi János 75 éves nyugdíjas cseléd fiának Ercsihez tartozó Felsőbesnyő-pusztai lakásáról ápr. 22-én eltűnt. Azóta nyomát sem látták. Személyleírása: közép termetű, hosszú arcú, fekete, kissé őszes haja, bajusza gesztenye színű. Országos körözését elrendelte a hatóság.

— **Tolvaj napszámos.** Goldsmidt Izidor helybeli rövidári kereskedő üzletét tegnap délelőtt alaposan megvámolta Madár József szabadbattyáni napszámos. 23 drb. pipi kendőt lopott el 26 korona értékben. A rendőrség rövidesen kézre kerítette a tolvajt, akiről az is kitűnt, hogy hamis nevet mondott be. Nem Madár Józsefnek, hanem Molnár Józsefnek hívják. A jó madarat a törvényszék is kezelés alá fogja venni.

Varga Elemér okl. építész-mérnök műszaki irodáját Vörösmarty-tér 10. sz. I. em. helyezte át.

— **Halálos szerencsétlenség.** Borzalmas szerencsétlenség történt tegnap a városunkhoz közelfekvő Szárhegyen. Sabar Mihály szárhegyi földműves ittás fővel tért haza tegnap este Polgárdiról. Utközben a borivástól elnehezült fejét álomra hajtotta s magukra hagyta lovait. A lovak az esti sűrűletben valamitől megijedtek és sebes vágatásnak eredtek. Sabar Mihály leesett a kocsiról s olyan szerencsétlenül helyzetbe jutott, hogy a lovak hosszú uton vonszolták magukkal. Fejfel lefelé csuszott szegény a göröngyös földön, amelyen teljesen összeroncsolódott felső teste.

A szerencsétlen ember egy órai kínlás után kiszívott. Dr. Radnai polgárdi orvos már csak a beállott halált konstataálta.

— **Gazdátlan csónak.** Hajdu Mihály ercsii lakos a Dunából egy gazdátlan csónakot fogott ki. Tulajdonosa a községhezatal veheti át.

— **Az ispán és béres.** Rumann Sámuel az ercsii uradalom ispánja és Vadász Imre béres között némi összekülönbözés fordult elő. A béres a szóban szenvedett sérelemért úgy akart elégtételt venni, hogy felfogta csoroszláját s azzal halálra kereste az ispánt. Szerencse, hogy a terv csak fenyegetés maradt, a tetlegességet sikerült elhárítani. A sodrából kijött béres a törvényszék elé kerül.

Szerkesztői üzenet

G. F. Perth—Amboy. Ez már beszéd. Ez köll a magyarnak. A lépéseket megtettem. Ha itt a fültételek a jegy körül bevágnak, emberi számítás szerint megyek. Angolul nemcsak hevesen tanulok, de kitünően beszélek is már — álomban. Egyébként nem érek még rá.

Névtelen. Hogy miért nem adtuk háromszor lapot a mult héten? Ezt a nyomászoktól krdrezo meg, a kik szombaton munkaszünetet rendeztek. A mi lapunk feltételei közt ez áll: megjelenik kedden, esütörtökön és szombaton. Tehát nem jelenhetünk meg. S azt hisszük ön sem vesztett vele, ha a csibe Panni tragédiáját 24 órával később tudta is meg. Valamint azt is elfelejtette, hogy a mi lapunk 12 kor. a többi pedig 16 kor. s mi gazdagabb tartalommal pótoljuk a hiányt. Egyebekben pedig erősen hisszük, hogy ön hátralekban van még az előzetési összeggel, mert csak azok szölkak ilyen követelő hangon beszéltek.

Piaci árak:

Buza	27-20	27—
Rozs	18-60	18-40
Árpa	17—	16-60
Zab	19—	18-80
Tengeri	16-60	

Üzletáthelyezés és nagyobbitás!

Van szerencsém a n. é. helybeli és vidéki közönség b. tudomására hozni, hogy

kárpitós és disztító üzletemet

a megyeházba (Simor-u. 20 volt közöskonyha helyiség) helyeztem át. — Minden e szakmába vágó munkát elvállalok és főtörökvésem az leend, — hogy nagyrabecstül megrendelőmet lelkiümeretesen, teljes tudással és igaz szakértelemmel szolgálja ki. Szavatolok róla, hogy munkáim úgy szépség, mint tartósság tekintetében a legmagasabb igényeknek megfelelnek és minden versenyen felül állanak. Az ágyvá alakítható szabadalmazott és ezüst éremmel kintüntetett „Vida” karosszékeimből melyek az ilyen mű cikkek között az egész kontinensen a legtekéletesebbek, állandó raktárt tartok és már 70 koronától kezdve kaphatók; selyem, vagy szőnyegszövetből is csak 85—90 korona.

A n. é. közönség szives pártfogását kérve vagyok kiváló tisztelettel

Vida Elek.

Nagyméltóságú

Zichy János gróf

szólészete elad

ugy nágyban, mint zárt palackokban saját főzésű valódi ó törkölypálínkát 2-10 K, új törkölypálínkát 1-90 K, cognacot 5 K árban literenként, palackkal együtt.

Csomagolás önköltségen számitatik. — — — — Szállítás utánvétellel történik. Megrendelések

Uradalmi intézőség Tác

(Fejérm.) címre kéretnek.

Ujabb rendszerű kocsik!

HIRTLING PAL

KOCSIGYÁRTÓ

Üzlet: Székesfehérvár Raktár: Simor-utca 35
Tolnai-utca 16.

Raktáron tartok minden fajtájú kész ruganyos kocsit, kész korbákat, kerekeket és a hozzá tartozó farészeket.

A n. é. közönség b. figyelmébe ajánlom kocsifényező és nyerges — — — — műhelyemet. — — — —

A kocsigyártáshoz tartozó összes javításokat jutányosan s gyorsan eszközölöm.

ZILZER MANÓ

férfi-, fiu- és gyermekruha raktára

Székesfehérvár, Szögény-Márich-utca.

Állandóan nagy raktáron mindenféle

férfi-, fiu- és gyermekruhák

ugyszintén

papi öltönyök,

Ferenc József-kabát,

köpenyek (havelok)

börkabátok, utazó bundák,

raglán-felöltők, kabátok.